

Arbeidsmarkedet nå – mars 2017

”Arbeidsmarkedet nå” er et månedlig notat fra Utredningsseksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Eugenia Vidal-Gil, Eugenia.Vidal-Gil@nav.no, 31.mars 2017.

Nedgang i bruttoledigheten

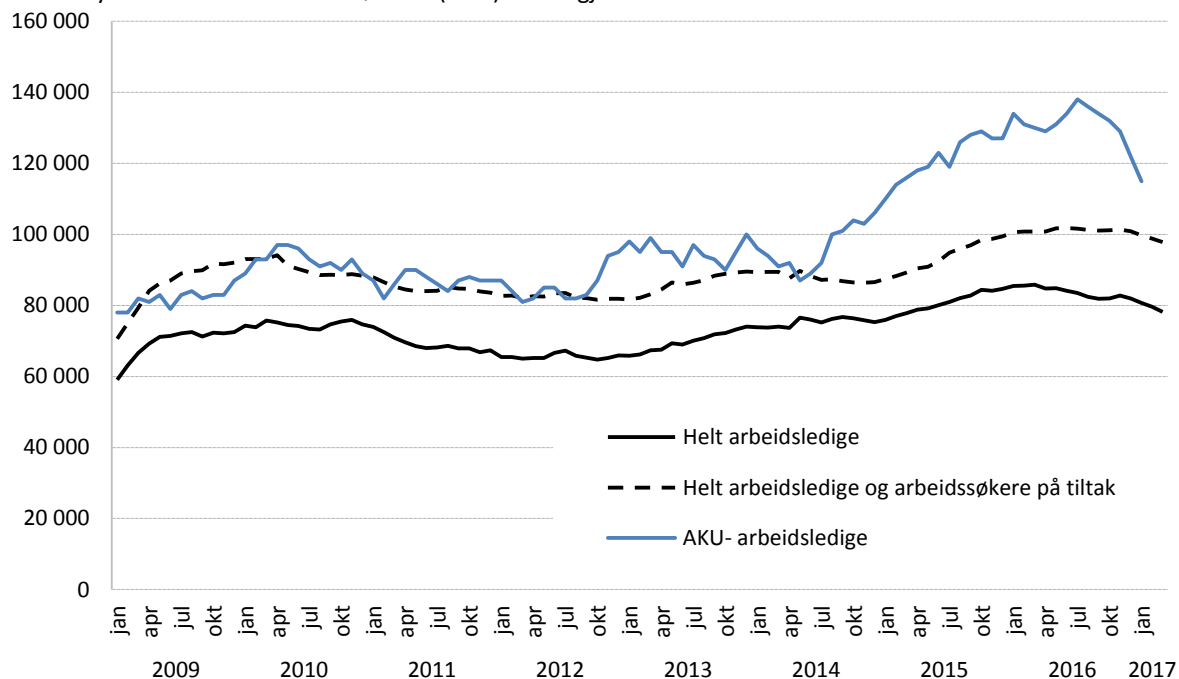
Bruttoledigheten, som er summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, gikk ned med 1 000 personer fra februar til mars, ifølge sesongjusterte tall fra NAV. Dette er den fjerde måneden på rad med nedgang i bruttoledigheten. Antallet helt ledige falt med 1 500 personer fra februar til mars, mens antallet arbeidssøkere på tiltak gikk opp med 500.

I mars var 104 100 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak hos NAV. Dette er 3 200 færre enn i mars i fjor, hvilket tilsvarer en nedgang på 3 prosent. Bruttoledigheten utgjør nå 3,8 prosent av arbeidsstyrken, som er en nedgang fra 3,9 prosent i fjor.

81 300 personer var registrert som helt ledige, hvilket er 8 000 færre enn i mars i fjor. Det tilsvarer 2,9 prosent av arbeidsstyrken mot 3,2 prosent for ett år siden. 22 700 arbeidssøkere deltok på tiltak i mars, som er en økning på 4 800 personer – eller 27 prosent – sammenliknet med mars i fjor.

55 800 (54 %) av de som var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i mars mottok dagpenger. Det er 3 400 færre enn i mars i fjor (ikke vist i figur). De som ikke mottok dagpenger i mars mottok tiltakspenger (9 %) eller ingen ytelse. Noen få mottok arbeidsavklaringspenger (0,6 %).

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, bruttoledigheten og arbeidsledige ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2009 – mars 2017

Kilde: NAV og SSB

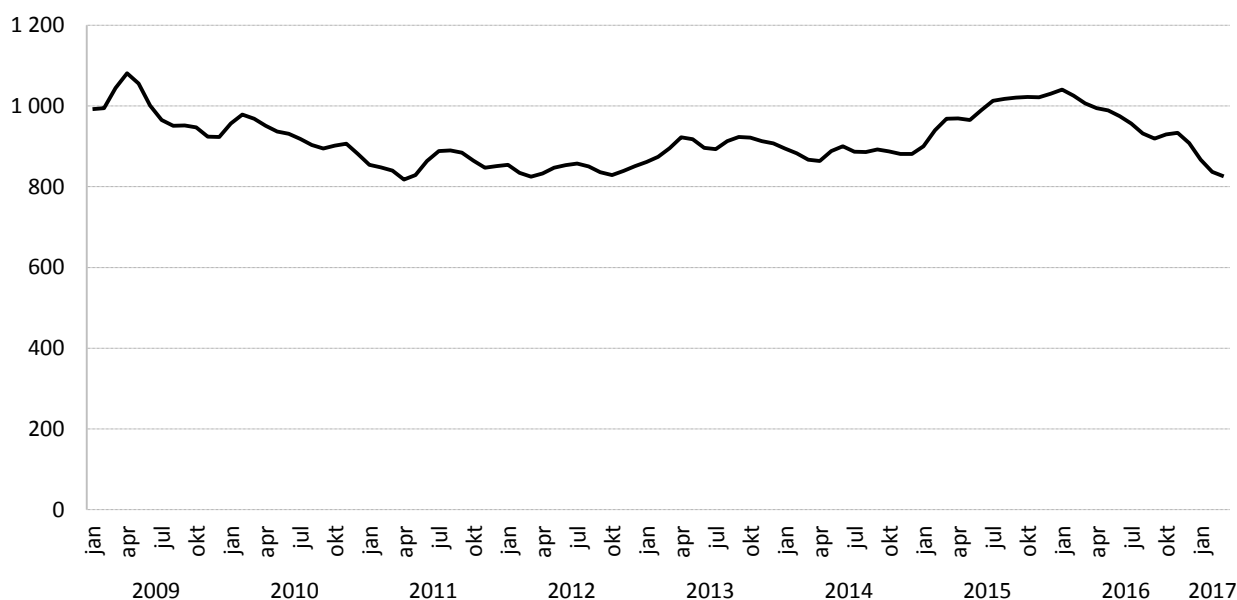
Ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU) var 115 000 personer arbeidsledige i januar, noe som tilsvarer 4,2 prosent av arbeidsstyrken. Arbeidsledigheten gikk ned med 0,6 prosentpoeng, eller 17 000 personer, fra oktober til januar justert for normale sesongvariasjoner. AKU-ledigheten har vist en avtakende trend siden i fjor høst. Sysselsettingen gikk ned med 11 000 personer fra oktober til januar ifølge sesongjusterte AKU-tall. At både arbeidsledigheten og sysselsettingen falt innebærer at antall personer i arbeidsstyrken også gikk ned fra oktober til januar. På grunn av befolkningsvekst falt sysselsettingsprosenten i januar med 0,4 prosentpoeng til 66,8 prosent, mens yrkesdeltakelsen falt med 0,8 prosentpoeng til 69,7 prosent.

Nedgang i antall nye arbeidssøkere

Det ble i gjennomsnitt registrert 830 nye arbeidssøkere per virkedag hos NAV i mars. Korrigert for sesongvariasjoner har tilgangen på nye arbeidssøkere¹ avtatt siden januar i fjor, og var i mars på samme nivå som høsten 2012 (figur 2).

I mars var 10 900 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Dette er 1 900 (-15 %) færre enn i mars i fjor. Blant de som ble ledige i mars var de vanligste yrkesbakgrunnene bygg og anlegg, butikk- og salgsarbeid samt de med ingen eller uoppgitt yrkeserfaring (figur 3). Til sammen utgjorde disse over en tredjedel av de som hadde en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Bygg og anlegg, industriarbeid, samt butikk- og salgsarbeid hadde den største nedgangen i antallet med arbeidssøkervarighet på under fire uker sammenliknet med mars i fjor. Ingeniør- og ikt-fag hadde den største prosentvise nedgangen.

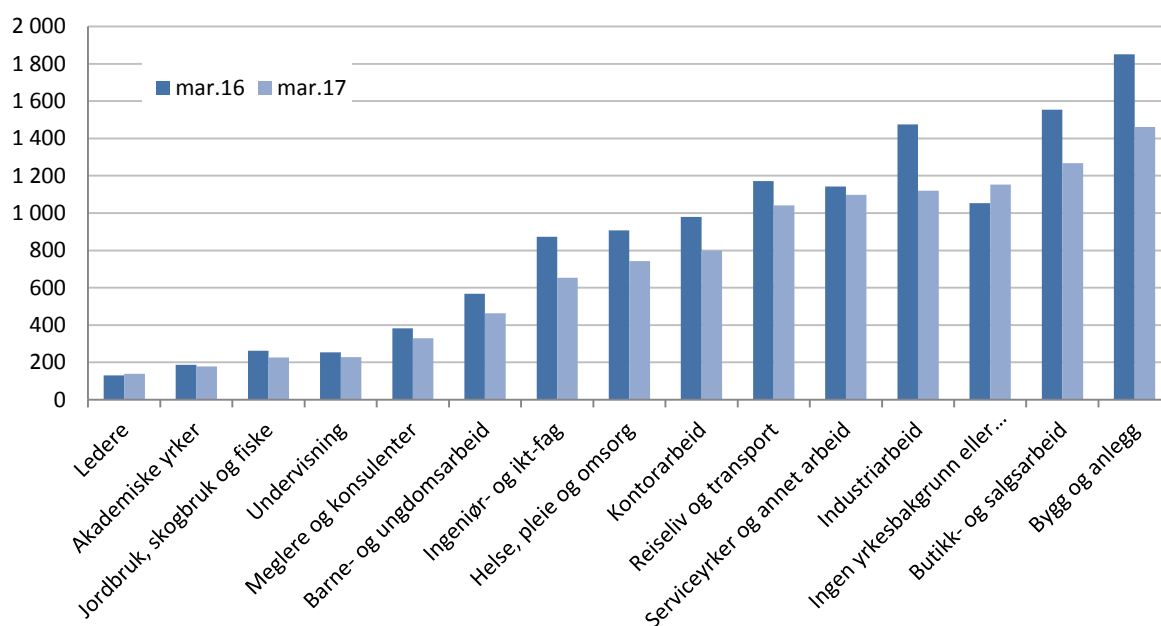
Figur 2. Tilgang av arbeidssøkere per virkedag. Trend. Januar 2009 - mars 2017

Kilde: NAV

¹ Inkluderer helt ledige, delvis ledige, arbeidssøkere på tiltak og andre arbeidssøkere.

Figur 3. Antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak med arbeidssøkervarighet under 4 uker, etter yrkesbakgrunn. Mars 2016 – mars 2017

Kilde: NAV

Utviklingen i internasjonal økonomi

Bruttonasjonalproduktet (BNP) i eurosonen² økte med 0,4 prosent i både tredje og fjerde kvartal 2016, ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat. Bidragene til veksten var imidlertid ulike. Veksten i det private konsumet var høyere i fjerde enn i tredje kvartal, og bruttoinvesteringene økte i fjerde kvartal etter en nedgang i tredje kvartal, noe som bidro til å løfte BNP-veksten. Eksporten hadde også en høyere vekst i fjerde enn i tredje kvartal, men importen økte enda mer, slik at nettoeksporten ble negativ og trakk veksten ned.

Syssetningen i eurosonen økte med 0,3 prosent i fjerde kvartal i fjor, noe raskere enn i det foregående kvartalet. Ledigheten falt kun svakt gjennom fjerde kvartal. I januar var arbeidsledighetsraten på 9,6 prosent, uendret fra desember, ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat. Dette er 0,8 prosentpoeng lavere enn i januar 2016, og den laveste ledighetsraten i eurosonen siden mai 2009. Blant medlemslandene var arbeidsledigheten lavest i desember i Tsjekkia (3,4 %) og i Tyskland (3,8 %), og høyest i Hellas (23 % i november 2016) og i Spania (18,2 %).

Ifølge USAs Bureau of Economic Analysis vokste landets BNP med 1,9 prosent i fjerde kvartal, sesongjustert og målt i årlig rate. Selv om veksten var lavere enn i tredje kvartal var utviklingen i andre halvår samlet mer positiv enn i første halvår. Arbeidsledigheten har vært under 5 prosent av arbeidsstyrken siden mai i fjor, og ble på 4,7 prosent av arbeidsstyrken i februar. Dette er 0,1 prosentpoeng lavere enn i januar og 0,2 prosentpoeng lavere enn i februar i fjor. Syssetningen

² Eurosonen inkluderer Belgia, Tyskland, Estland, Hellas, Spania, Frankrike, Italia, Kypros, Latvia, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederland, Østerrike, Portugal, Slovenia, Slovakia og Finland.

fortsatte å vokse i samme takt som i januar. Både yrkesdeltakelsen og sysselsettingsprosenten økte med 0,1 prosentpoeng fra januar til februar.

Federal Reserve, den amerikanske sentralbanken, vurderer utviklingen på arbeidsmarkedet som positiv og veksten i USAs økonomi som moderat, samtidig som den årlige prisveksten er nå nær målet på to prosent. Denne måneden besluttet derfor Federal Reserve å sette styringsrenten opp i intervallet 0,75 – 1,0 prosent, og antydte at den vil bli gradvis hevet framover.

Utviklingen i norsk økonomi

Norges Bank holdt styringsrenten uendret på 0,5 prosent denne måneden. De anslår at styringsrenten trolig vil bli liggende på dagens nivå de nærmeste årene, og at først i 2019 vil renten settes gradvis opp. Den siste renteprognosen innebærer i tillegg at det er større sannsynlighet for at renten vil bli satt ned enn opp den nærmeste tiden.

Tallene for igangsettingstillatelser til nye boliger har vist en oppadgående trend siden slutten av 2014. Denne tendensen snudde i november i fjor og det har nå vært en liten nedgang i fire måneder, ifølge sesongjusterte tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Det ble likevel gitt 18 prosent flere igangsettingstillatelser til nye boliger fra mars 2016 til februar 2017 enn i den foregående tolv månedersperioden. Verdien av ordretilgang og ordresreserve til nye boliger økte i tillegg i fjerde kvartal i fjor, noe som tyder på fortsatt vekst i boliginvesteringene i år. Samtidig kan den høye igangsettingen av nye boliger, sammen med noe strammere kredittpraksis etter at den nye boliglånsforskriften trådte i kraft i januar i år, bidra til å dempe boligprisveksten framover.

Veksten i privat konsum tok seg opp i fjerde kvartal i fjor etter nullvekst kvartalet før. Dette på grunn av en økning i varekonsumet etter at det hadde falt gjennom de tre foregående kvartalene. Varekonsumet steg med 1,1 prosent i februar etter en oppgang også i januar ifølge sesongjusterte tall fra SSB. Det var oppgang i de fleste konsumgrupper, utenom kjøp og drift av biler.

Ifølge SSBs produksjonsindeks økte industriproduksjonen med 1,8 prosent fra tremånedersperioden august – oktober til november – januar. I den perioden var produksjonsoppgangen størst innen dataindustri og elektrisk utstyrsindustri, men bygging av skip og oljeplattformer hadde også en oppgang. Næringsmiddelindustri hadde en nedgang. Ser man kun på utviklingen fra desember 2016 til januar 2017, gikk industriproduksjonen opp med 0,2 prosent. Til dette bidro mest veksten i næringsmiddelindustri samt i oljeraffinerer, kjemisk og farmasøytisk industri. Produksjonen innen bygging av skip og oljeplattformer og maskinindustri gikk derimot ned. Sammenliknet med januar i fjor var industriproduksjonen 0,9 prosent lavere i januar i år.

Nedgang i bruttoledigheten for ingeniør- og ikt-fag

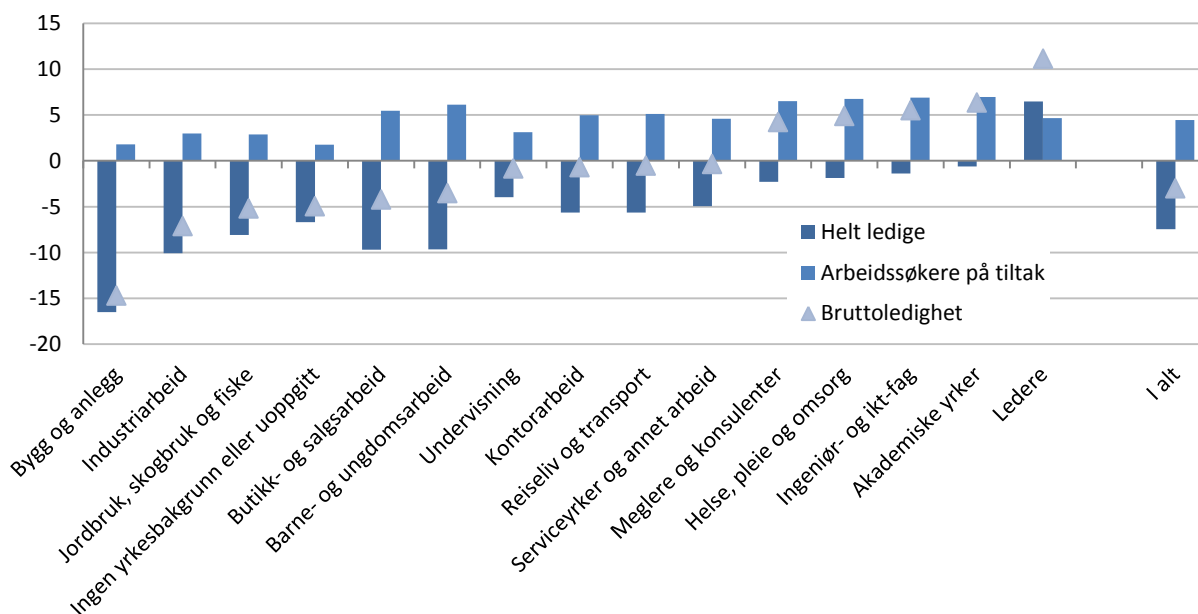
Bruttoledigheten falt for de fleste yrkesgruppene fra februar til mars, justert for normale sesongvariasjoner. Nedgangen i antallet ledige og arbeidssøkere på tiltak var størst for industriarbeidere, fulgt av ingeniør- og ikt-fag. Dette var den tredje måneden på rad med nedgang i bruttoledigheten for ingeniører og ikt-yrker, etter at den hadde økt siden 2013. Bruttoledigheten

økte mest blant de med ingen eller uoppgett yrkesbakgrunn. Tabell 1 i tabellvedlegget viser utviklingen i den sesongjusterte bruttoledigheten for de ulike yrkesgruppene siden mars 2016.

Sammenliknet med mars i fjor er det ledere som har den største økningen i bruttoledigheten (11 %), fulgt av akademiske yrker og ingeniør- og ikt-fag med 6 prosent begge (figur 4). Personer med yrkesbakgrunn fra bygg og anlegg har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten det siste året.

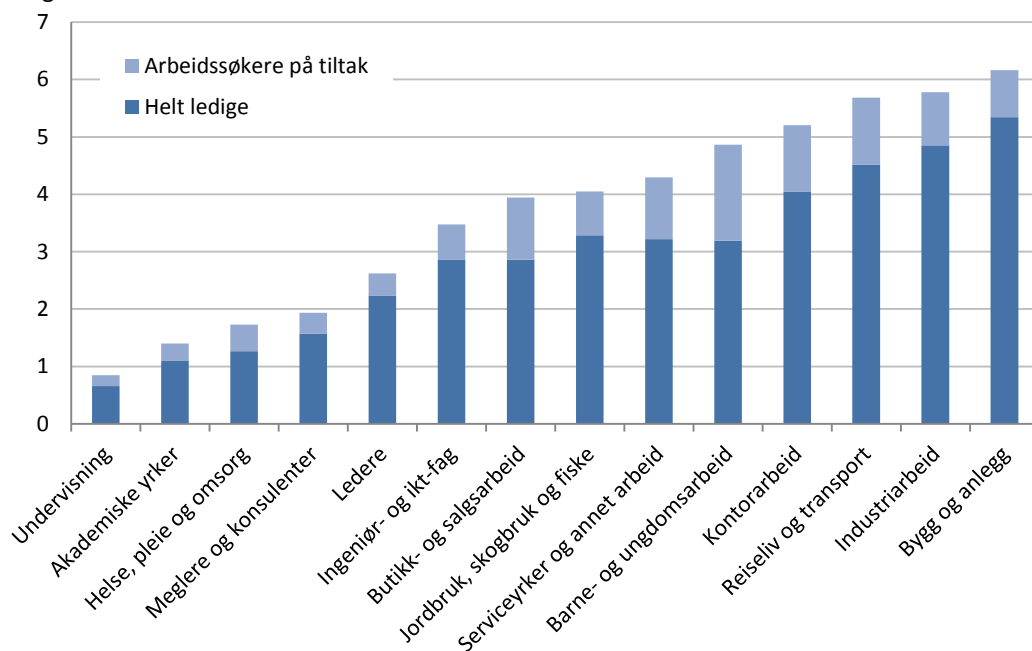
Bruttoledigheten som andel av arbeidsstyrken var i mars høyest innen bygg og anlegg (6,2 %) og industriarbeid (5,8 %)(figur 5). Bruttoledigheten var lavest innen undervisning med 0,8 prosent av arbeidsstyrken.

Figur 4. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring for helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Mars 2016 – mars 2017

Kilde: NAV

Figur 5. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i prosent av arbeidsstyrken etter yrkesbakgrunn. Mars 2017

Kilde: NAV

Industriarbeid

Personer med yrkespraksis innen industriarbeid utgjør den største yrkesgruppen blant de arbeidsledige (figur 6). I mars var 13 300 industriarbeidere registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 1 000 færre enn for ett år siden. Hvis vi ser på enkeltyrker, er det operatører innen boring som har hatt størst økning i ledigheten det siste året. Sveisere og platearbeidere har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten sammenliknet med mars 2016.

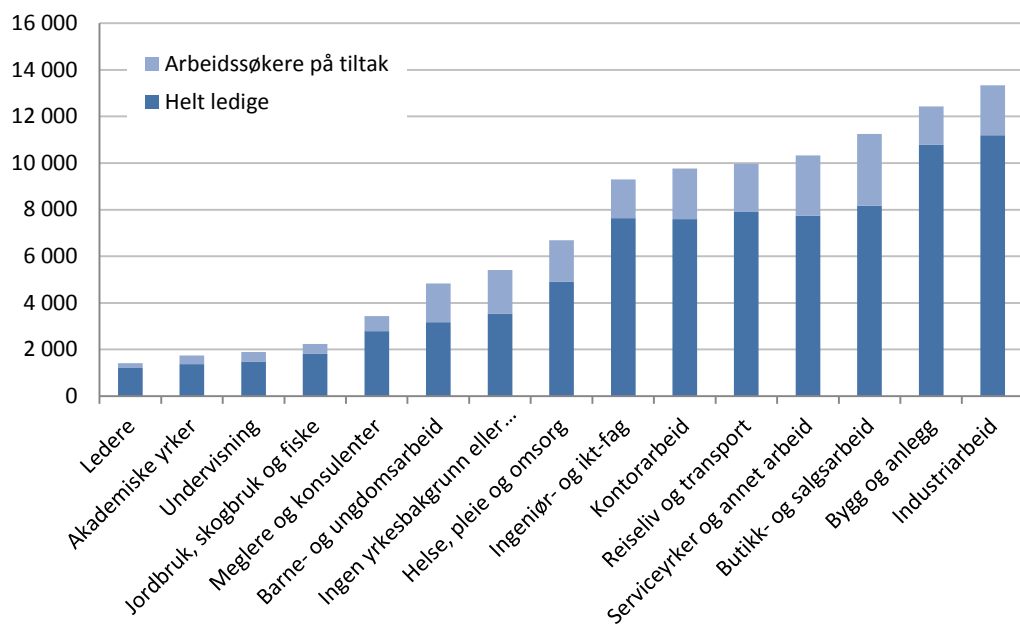
Bygg og anlegg

Det siste året har bruttoledigheten falt mest innen bygge- og anleggstryker. Ved utgangen av mars var 12 400 personer registrert som helt ledige med denne yrkesbakgrunnen. Dette er 2 100 færre (-15 %) enn for ett år siden. Bruttoledigheten har gått ned for de fleste yrkene innen bygg og anlegg.

Ingeniør- og ikt-fag

Ved utgangen av mars var 9 300 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med denne yrkesbakgrunnen. Dette er 500 flere enn i mars i fjor, og tilsvarer en økning på 6 prosent. Det er særlig blant ingeniører og sivilingeniører innen petroleum, bergverk og metallurgi at bruttoledigheten har økt det siste året.

Figur 6. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Antall personer. Mars 2017

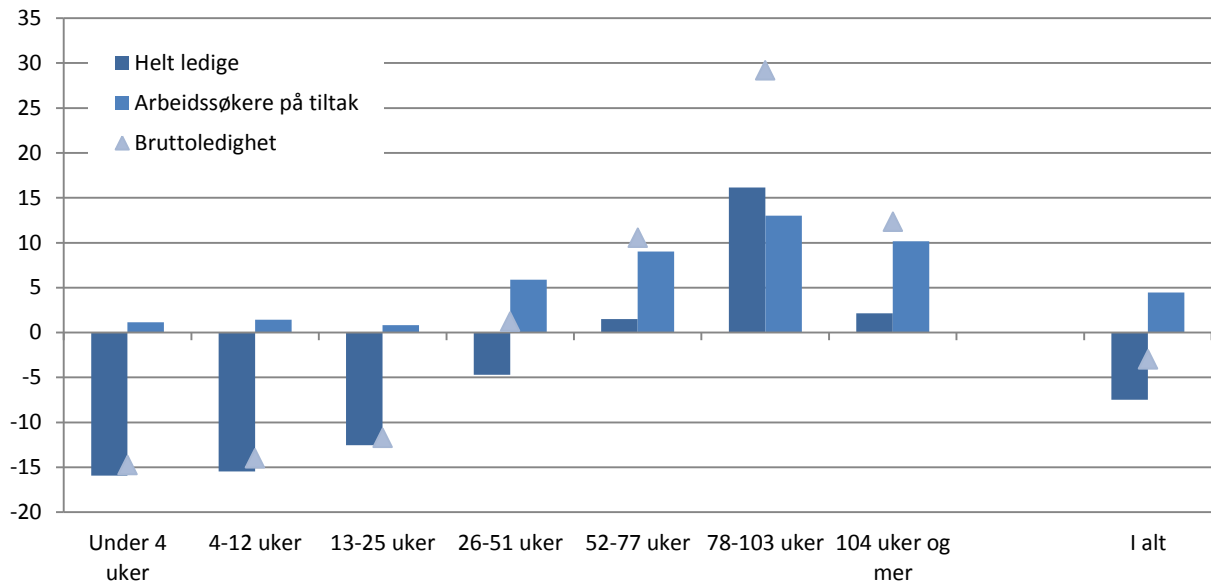

Kilde: NAV

Færre kortidsledige og flere langtidsledige

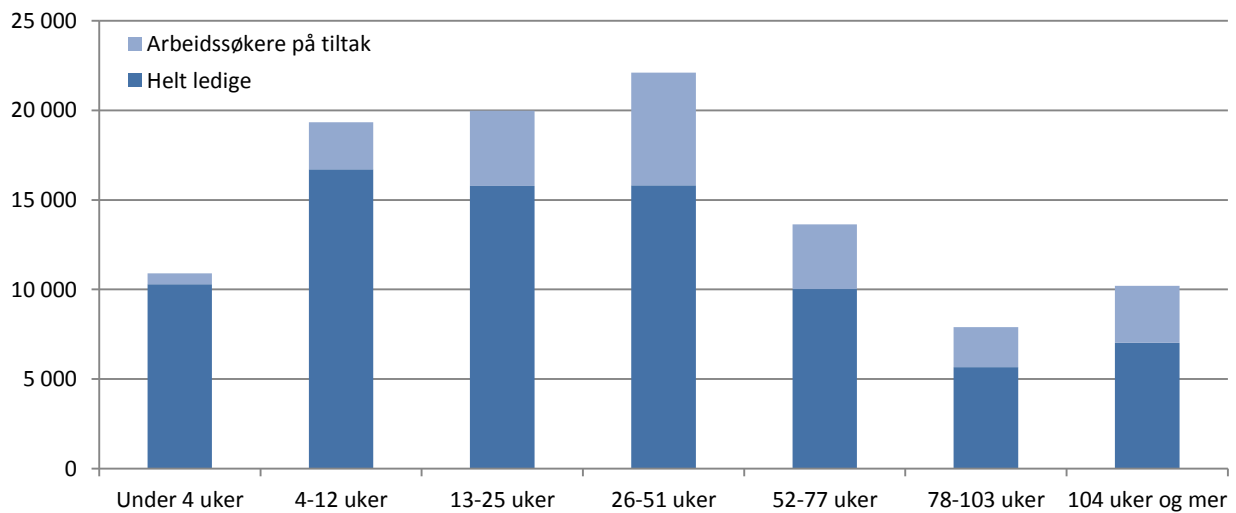
Sammenliknet med mars i fjor har bruttoledigheten økt blant de som har vært arbeidssøkere i over ett år, spesielt for de mellom halvannet og to år. Færre har vært arbeidssøkere i under et halvt år, mens antallet med arbeidssøkervarighet mellom et halvt år og ett år var lite endret sammenliknet med mars i fjor (figur 7). Til sammen var det i mars 4 200 flere helt ledige og arbeidssøkere på tiltak som hadde vært arbeidssøkere i mer enn ett år enn det var i mars i fjor, en økning på 15 prosent. Økningen i gruppen som har vært arbeidssøkere i mer enn ett år har stort sett skjedd på Vestlandet. Særlig Rogaland og Hordaland har hatt en stor økning i denne gruppen. Hvis vi ser på yrkesbakgrunn, finner vi at det er innen ingeniør- og ikt-fag det har vært størst økning i antallet som har vært arbeidssøkere i mer enn ett år sammenliknet med i fjor.

Figur 7. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Mars 2016 – mars 2017

Kilde: NAV

Figur 8. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Antall personer. Mars 2017

Kilde: NAV

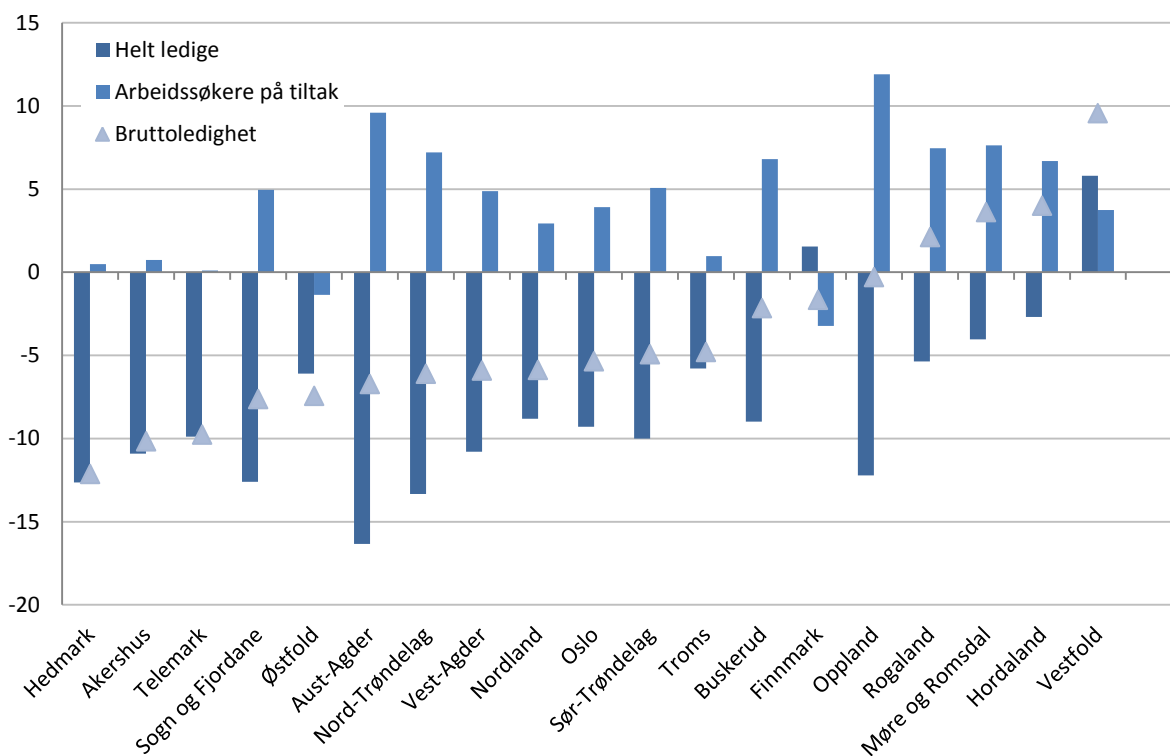
Nedgang i bruttoledigheten i Sør- og Vestlandet

De siste årene har vært preget av store geografiske forskjeller i ledigheten, med en kraftig økning i ledigheten på Sør- og Vestlandet, mens andre fylker har ligget stabilt eller til og med hatt nedgang i ledigheten. De siste månedene har denne tendensen stoppet opp. I mars gikk bruttoledigheten ned i Rogaland og Agder-fylkene for fjerde måned på rad, justert for normale sesongvariasjoner. Hordaland og Møre og Romsdal hadde nedgang for tredje måned på rad. Bruttoledigheten økte i tre fylker i mars, mens den var stabil eller gikk ned i de andre fylkene.³ Den prosentvise økningen var størst i Finnmark, mens nedgangen var størst i Hedmark. Tabell 2 i tabellvedlegget viser den sesongjusterte utviklingen i fylkene fra og med mars 2016.

Vestfold (10 %), Møre og Romsdal og Hordaland (4 %) samt Rogaland (2 %) er fylkene med økning i bruttoledigheten sammenliknet med mars i fjor. Hedmark (-12 %) har hatt den største nedgangen (figur 9).

Rogaland har fortsatt høyest bruttoledighet målt som andel av arbeidsstyrken, med 5,4 prosent. Sogn og Fjordane har lavest bruttoledighet, med 2,3 prosent av arbeidsstyrken (figur 10).

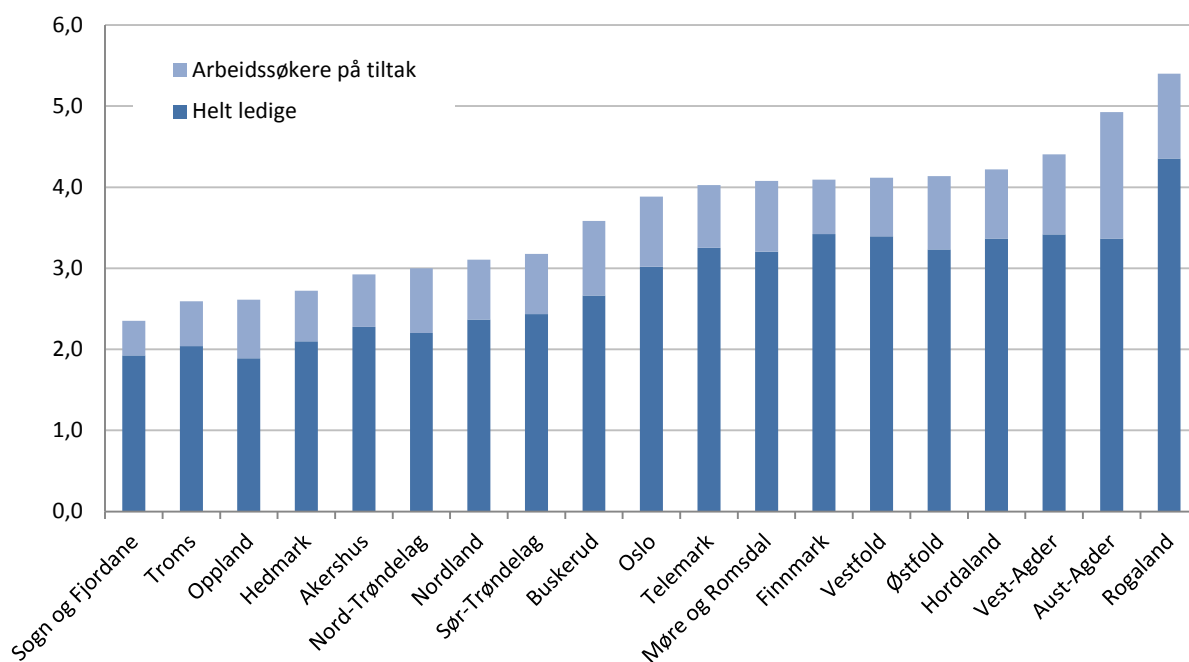
Figur 9. Prosentvis endring i bruttoledigheten dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fylke. Mars 2016 – mars 2017

Kilde: NAV

³ Vi har her definert økning som en vekst på minst 0,5 prosent siste måned, og samtidig minst 15 personer.

Figur 10. Bruttoledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. Mars 2017

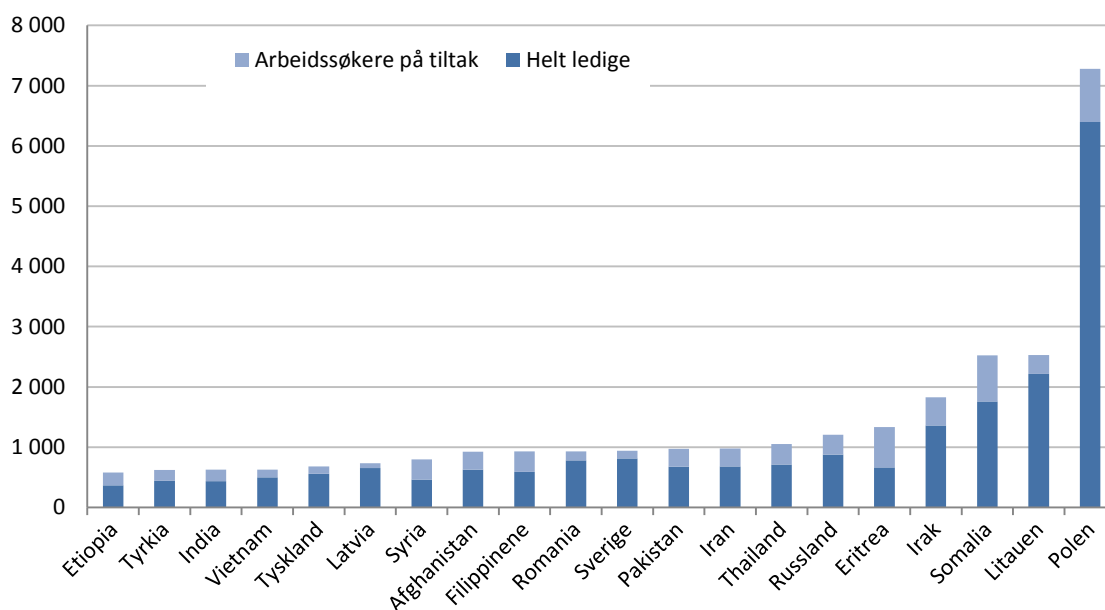

Kilde: NAV

Ledigheten blant innvandrere

42 500 (41 prosent) av de som var helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i mars er innvandrere. Figur 11 viser de 20 fødelandene hvor flest av de ledige innvandrerne kommer fra. Personer fra disse 20 landene utgjør 66 prosent av de ledige innvandrerne. I mars var Polen (7 300), Litauen (2 500) og Somalia (2 500) de tre vanligste landbakgrunnene blant ledige innvandrere.

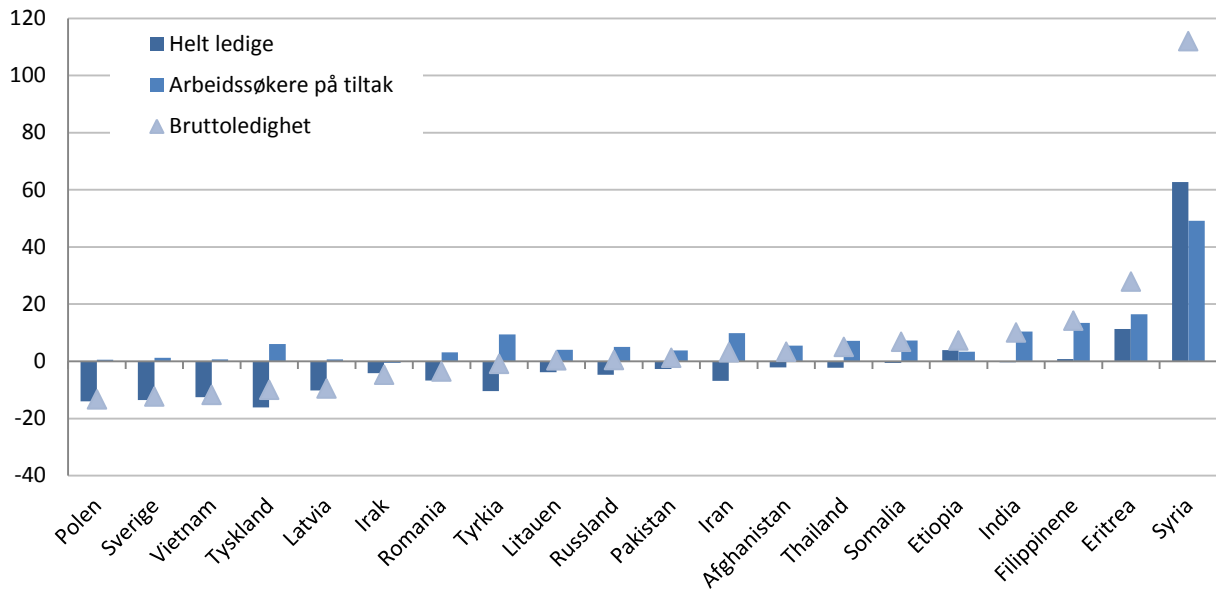
Figur 11. Bruttoledighet dekomponert i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Antall personer. 20 vanligste fødeland er vist. Mars 2017.

Kilde: NAV

Bruttoledigheten har økt mest for personer som er født i Syria (112 %), Eritrea (28 %) og Filippinene (14 %) det siste året (se figur 12). For personer født i Polen har bruttoledigheten falt med 13 prosent i samme periode.

Figur 12. Prosentvis endring bruttoledighet, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Mars 2016 - mars 2017

Kilde: NAV

Spesielle forhold

På grunn av påskeplasseringen i år tas ledighetstallene for mars ut senere enn i fjor. I år tas ledighetstallene ut i uke 13, i fjor ble de tatt ut i uke 11. Normalt sett vil arbeidsledigheten falle noe utover mars og april. Siden mars blir en lengre statistikk måned i år enn i fjor vil vi dermed ha fått en noe større nedgang i ledigheten sesongjustert enn om ledighetstallene hadde blitt tatt ut på samme tidspunkt som i fjor.

Tabellvedlegg

Tabell 1. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Mars 2016 – mars 2017. Sesongjusterte tall

	mar. 16	apr. 16	mai. 16	jun. 16	jul. 16	aug. 16	sep. 16	okt. 16	nov. 16	des. 16	jan. 17	feb. 17	mar. 17
Ledere	1 270	1 278	1 283	1 346	1 380	1 346	1 351	1 352	1 359	1 414	1 396	1 373	1 412
Ingeniør- og ikt-fag	8 665	8 814	9 021	9 074	9 184	9 349	9 481	9 644	9 779	9 902	9 503	9 320	9 153
Undervisning	2 136	2 092	2 085	2 109	2 065	1 948	2 072	2 109	2 099	2 063	2 058	2 089	2 115
Akademiske yrker	1 614	1 638	1 650	1 653	1 648	1 669	1 683	1 689	1 689	1 706	1 720	1 732	1 719
Helse, pleie og omsorg	6 191	6 288	6 332	6 411	6 383	6 322	6 365	6 491	6 535	6 559	6 582	6 551	6 509
Barne- og ungdomsarbeid	5 197	5 179	5 202	5 226	5 312	5 262	5 347	5 295	5 203	5 249	5 117	5 117	5 026
Meglere og konsulenter	3 314	3 339	3 378	3 340	3 323	3 365	3 370	3 376	3 428	3 520	3 433	3 419	3 448
Kontorarbeid	9 451	9 499	9 610	9 533	9 484	9 425	9 447	9 563	9 607	9 610	9 508	9 500	9 388
Butikk- og salgsarbeid	11 149	11 071	11 236	11 237	11 171	11 142	11 034	11 010	11 032	11 013	10 876	10 779	10 689
Jordbruk, skogbruk og fiske	2 026	1 983	1 983	1 969	1 975	1 949	1 968	1 940	1 984	1 977	1 972	1 945	1 914
Bygg og anlegg	12 078	11 883	11 738	11 759	11 695	11 596	11 118	10 924	11 017	10 653	10 548	10 411	10 302
Industri-arbeid	13 181	12 990	13 302	13 228	13 323	13 291	13 182	13 231	13 140	12 922	12 810	12 559	12 261
Reiseliv og transport	9 269	9 395	9 402	9 483	9 441	9 407	9 316	9 322	9 393	9 466	9 444	9 358	9 230
Serviceyrker og annet arbeid	9 854	9 995	10 096	10 081	10 064	10 022	9 955	9 922	9 997	9 971	9 985	9 915	9 833
Ingen yrkesbakgrunn eller uoppgitt	5 320	5 250	5 177	5 313	5 309	5 298	5 262	5 187	5 058	4 966	4 951	4 915	5 066

Kilde: NAV

Tabell 2. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak etter fylker. Mars 2016 – mars 2017. Sesongjusterte tall

	mar. 16	apr. 16	mai. 16	jun. 16	jul. 16	aug. 16	sep. 16	okt. 16	nov. 16	des. 16	jan. 17	feb. 17	mar. 17
Østfold	5 958	5 862	5 877	5 890	5 816	5 824	5 622	5 621	5 618	5 536	5 652	5 528	5 517
Akershus	9 726	9 593	9 549	9 576	9 430	9 415	9 301	9 326	9 143	9 123	9 020	8 961	8 756
Oslo	14 730	14 805	14 740	14 722	14 585	14 555	14 426	14 444	14 297	14 247	14 152	13 977	13 949
Hedmark	2 835	2 816	2 798	2 789	2 744	2 696	2 664	2 603	2 562	2 522	2 481	2 571	2 494
Oppland	2 340	2 371	2 354	2 363	2 340	2 393	2 390	2 374	2 337	2 292	2 291	2 324	2 335
Buskerud	5 031	5 004	4 933	4 929	4 958	4 966	4 917	5 000	4 988	5 052	4 941	4 926	4 931
Vestfold	4 480	4 546	4 701	4 726	4 747	4 699	4 715	4 762	4 822	4 850	4 871	4 872	4 910
Telemark	3 576	3 530	3 538	3 464	3 438	3 406	3 340	3 318	3 296	3 252	3 264	3 318	3 222
Aust-Agder	2 833	2 798	2 880	2 910	2 991	2 810	2 792	2 780	2 785	2 741	2 669	2 648	2 646
Vest-Agder	4 179	4 251	4 335	4 319	4 271	4 219	4 175	4 191	4 193	4 140	4 043	3 990	3 936
Rogaland	13 042	13 202	13 463	13 646	13 910	13 942	13 833	13 845	14 031	13 938	13 749	13 588	13 342
Hordaland	10 660	10 869	11 019	11 142	11 320	11 326	11 308	11 376	11 698	11 738	11 535	11 253	11 106
Sogn & Fjordane	1 295	1 267	1 191	1 235	1 212	1 129	1 225	1 228	1 231	1 234	1 133	1 196	1 199
Møre & Romsdal	5 151	5 174	5 217	5 167	5 265	5 274	5 397	5 473	5 525	5 531	5 525	5 463	5 334
Sør-Trøndelag	5 219	5 193	5 179	5 213	5 167	5 215	5 250	5 297	5 261	5 203	5 078	5 101	4 976
Nord-Trøndelag	2 060	2 036	2 047	2 022	1 976	1 951	1 994	1 967	1 976	1 996	1 936	1 907	1 938
Nordland	3 892	3 826	3 850	3 823	3 801	3 758	3 759	3 702	3 775	3 715	3 744	3 659	3 659
Troms	2 249	2 234	2 233	2 208	2 190	2 128	2 186	2 206	2 262	2 288	2 206	2 147	2 142
Finnmark	1 593	1 559	1 568	1 547	1 573	1 467	1 504	1 542	1 516	1 422	1 571	1 524	1 559

Kilde: NAV